

TE UMU TĪ

E AHA TE MANAÒ O TE MĀŌHI O TEIE TAU I MUA I TE PARAU O TE UMU TĪ.

Ua riro teie ei parau moè, aita i pāpū - maitai-faahou-hia to na auraa. E e parau moè hoī ra, tei roto ia i te taa òre ; e mai te mau parau taa òre atoà ra, aita atu ra ia i tāuà-faahou-hia ; ei aha atoà rā hoī ia pānaònaò atu, e inaha, mai te mea ra, aita nei ihoā.

Vaivai noa atu ra te Māōhi i mua i teie parau i to na vairaa, e, ôvaivai roa aè ra. Ia ôvaivai hoī te māa monamona ra, tei hea atu ra to na au. E au ia i te maa parau iti ra e : « *āreā ia māaro te miti ra, e aha atu ra te mea e taitai faahou ai* ».

Riro atu ra te parau o te umu tī , mai roto mai i taa taa òre no tātou ra ei parau ino roa, tei faatupu i te pari haavare e te faahapa tiā òre ra : e òhipa no te pō , e òhipa tū papau. Mai ta tātou atoà ihoā e faaino-tiā-òre noa nei i te parau o te Marae, i te parau o te iōa o Taaroa te Atua Metua, to te Tahuà, to te mau Tupuna, e te mau mea atoà no roto mai i to tātou hiroà tumu

māōhi. Aita e mea ère òre i te maitai, e mea ino anaè, te faufau, te poiri, te haamori itoro e te taparahi taata.

A tirā noa atu rā ta te uī o teie tau faatiàraa ia na iho, mā ta na ôtaa-iti-àveia-òre ra, ua riro te parau o te umu tī ei parau moè noa (aita rā i mou) te auraa ra, te ora noa ra, tāpaò te reira e : « **E IHO FAAHOU MAI Ā** ».

E AHA MAU NA RĀ TE «HAERERAA UMU TĪ» AORE RA TE «TAAHIRAA UMU TĪ»

E piti uiraa rahi teie e vai nei, oia hoī :

a) - te auraa o te umu tī i mutaa roa iho ra

e) - e to na auraa i teie nei rā

Nā mua roa, ia pāpū maitai ia tātou i te tumu i ravehia ai teie òhipa, hou a horoà ai tātou i to tātou mau manaò tiā òre atoà ra.

I mutaa roa aè nei i te hoē tau, ua roohia te



Te peu tumu māōhi

fenua o te Māōhi i te oè rahi. Ua oè te fenua i te mĀa òre e te porai rahi o te pĀpĀ marō o te mau āna vai. Ua āti te taata i te poiā e te poiĀ, e rave rahi hoī o rātou i pohepohe. Te vāhi noa i òre i pĀpĀ i teie mahana maori rā : aita i taahia e hia maorora, te tupu-noa-raa teie āti tei iri i niā i te fenua e tei tāiri i te nūnaa.

I roto i te oraraa o te māōhi, ia tupu te āti mai teie te huru, e auaa to na, e tumu. E aha rā te tumu... Ua riro te mau āti rarahi e tupu i niā i te fenua ei tāpaò òhie roa i te māōhi e : « *ua riri te Atua* », e ua riri hoī te Atua ra, e tāpaò ia e : ua hara te taata i te atua, e ua hara hoī ra, tāpaò ia e : ua i te fenua i te parau tiā òre e te ìno, ua motu te taura e tāamu ra i te taata i te atua. Ua fāriu ē te Atua, ua huri tua i te taata, e ua mata ē ia na mai te faautuā, (e atua tāhoo hoī te Atua). Faautuā no te haaferuri faahou ia na, ia ite i to na hape e ia tatarahapa. Ua horo pūpara noa te taata i te imiraa i te ora, aita aè nei rā e ora...

E no te rahi o te autā a te nūnaa, e maoti atoà te mau Tahuà tei òre i paruparu (te vai ra rā tei hiā), tei òre te tiātuiraa i àueue, « *ua aroha atu ra te Atua* ». E ua horoà iho ra i te hoē tāpaò no to na aroha, i te mau Tahuà ra, e taua tāpaò ra maori rā : ia tahuhia te hoē umu rahi, hou te hitiraa o te rā i te poipoi roa ra e tape noa atu o ia i te ahiahi ra.

E ia faahaerehia te taata nā niā i taua umu rahi āma ra e, eita roa atu to na tapuaè āvae e

āma i te auahi ia tiāturi e ia faatura i taua aroha no na ra . Teie te tāpaò : eita te taata e paapaa i te auahi, tāpaò : « *ua aroha mai te Atua* » .

I te raveraahia teie òhipa e te mau Tahuà ta te Atua i horoà ia rātou te mana, mai roto atu i to na mau àrere, e inaha, ua tupu mau ā.....oia mau ā.....aita ihoā te taata i āma i te auahi.....

E òhipa maere rahi teie i tupu i terā ra tau, i taua taimera, i te mea e, aita ā ia huru òhipa i itehia aè nei, aita ā ia tāpaò mai te pō a uīuī mai.



Ua tonohia iho ra te taata i te mau peho e tomo i te tī , e oia mau ā, ua àhune te tī . I reira te èuraahia te tī i roto ihoā i teie umu rahi ura, e tei faaamu ia i te nū naa e tei faaora ia na. Teie te mĀa matamua roa, te òho matamua ta te Atua i faataa na te taata i muri aè i te āti rahi ta na i faaruru mai. I parauhia ai e : « *haereraa umu tī* » .

No te aha te tī e aita te tahi mĀa ē atu... No te marū ia o teie mĀa ia àmu anaè e te haumārū ia horomii, ei tāmahanahana i te mauui o te taata. I riro ai te parau o te tī , te àuti, ei rāau tura e te moà i roto i te oraraa o te taata māōhi.

No reira, e tāpaò te umu tī : ua aroha mai te Atua, ua fāriu faahou mai, ua huri faahou mai i to na aro i te taata, ua māha te riri o te Atua. E tāpaò no te faaòreraahia te hara a te taata, ua tāmāhia, ua horoia, ua tiāmā faahou te taata, ua hoī faahou mai te maitai, ua faaorahia i te aroha o te Atua.

E te Māōhi e, teie te auaa hoē roa o te umu

Te peu tumu māòhi

tī i to na raveraahia i terā roa aè nei rā..... I te veà i muri nei e ìte mai ai òütou i te pū-òiraa o teie parau oia hoì : « *te auraa o te umu tī no tätou e te māòhi o teie tau* ».

Färii mai i te aroha.

Ia èa na òutou.

Isidore a HIRO



la garonne aluminium tahiti

**Fabrication menuiserie aluminium
en tous genres**

Bureau - Atelier ☎ 42.85.46

P.K. 4,6 ARUE - île de Tahiti

B.P. 50 334 PIRAE - Polynésie Française

Téléfax : 42.23.93